

Královice

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Slaný

Nadmořská výška: 241 m n. m.

Počet obyvatel: 273

Adresa URL: www.obeckralovice.cz

Okres: Kladno

GPS souřadnice: 50.263029N, 14.055807E

První pís. zmínka: 1382 (642 let)

PSČ: 274 01

Historie obce Královice

Místo, kde nyní leží Královice, bylo osídleno již odpradávná. Potvrzuje to nejen nález základů keltských chat, ale také mnoho pozůstatků z doby bronzové.

Osada Královice vznikla pravděpodobně někdy koncem 13. nebo začátkem 14. století a od svého počátku byla rozdělena na větší množství majetků různých vladyckých rodin. V letech 1316 - 18 se tu připomínají Lipold, Jakub, Vojtěch, Vaněk, Prosimír, Hodislav, Jílek, Svatoslav, Chotek a Bohuslav a ještě Bochlín, ale ten již jako mrtvý (Sedláček) a Lacina uvádí k roku 1316 také Matěje z Královic. Z této vsi pocházel snad i Václav z Královic, který byl roku 1386 místopísařem.

Pocházeli odtud i Hašek a Jiřík, bratři Trčkové z Královic sezením na Hospozíně. Hašek koupil roku 1391 od Petra z Hospozína dvory Příbkovský a Bradačovský a Jiřík se mimo Hospozína zakoupil ještě na Třešňovicích. Hašek uzavřel roku 1396 smlouvu s farářem o desátky a jako dobrý hospodář přikoupil roku 1400 statek v Telcích. Roku 1404 podávají oba, Hašek i Jiřík, do Hospozína nového faráře. Od roku 1413 hospodaří Hašek na Hospozíně se svými syny. Se Strachotou držel Ořech a s Janem Hospozín. Synu Janovi vykázal Hašek Hašek roku 1410 ještě 30 kop úroků na Telcích. Tvrz v Telcích ale šest let nato prodali Sestřenkům ze Slavic. Strachota převedl roku 1415 věno své manželky Anny z Hospozína na ves Předhvozdí. Jeho potomci se nazývali Strachotové z Královic. Jan seděl na Hospozíně ještě roku 1442.

Ale vraťme se z Hospozína do Královic. Roku 1404 daroval Markvart Alšův z Královic na spásu duše své a příbuzných svých farářů Jindřichovi ze Dřínova a jeho nástupcům dvě louky a desátky z jistého pole řečeného „Niva“ v Královicích se závazkem, aby dřínovští farářů každý rok v pondělí po svátku Odkazování ostatků konali výroční zádušní bohoslužby. A to aby slouženo bylo v ten den šest mší svatých farářem, jeho kaplanem a čtyřmi sousedními kněžími. Ony čtyři kněze byli pak dřínovští farářů povinni pohostit. Tenhle Markvart, syn Alšův a Annin, seděl na Slánsku ještě roku 1405, roku 1409 přidal Toužetín a k roku 1411 se přestěhoval na Čáslavsko, kde kolem roku 1419 zemřel. Za jeho doby zřejmě již stála v Královicích tvrz. Řada Královických rodů tím zdaleka nekončí. Jedním z věřitelů Jana z Kvice byl v letech 1407-1408 Jan Skopec z Královic, který později, roku 1414 koupil od Slavibora z Hnidouz tvrz Hnidousech. Další zpráva dokládá, že Sulek z Hřebněník, purkrabí na Krakovci, dovolil roku 1419 Martinovi z Kozlan, aby „prodal dvůr služebný v Kotlánech Václavovi Krejčímu z Královic za 300 kop“. Z Královic pocházel i rod Čelechovců z Královic, kteří zde kolem poloviny 15. století také měli nějaké majetky.

Tvrz v královicích držel do roku 1409 Vilém Zajíc z Valdeka a toho roku ji prodal Hanuši Nešporovi z Bišovswerdu, který na tvrzi v Královicích, dvoru a části vsi a lesa u Milého zapsal věno své manželce

Markétě. Roku 1414 směnil Hanuš Nešpor od věna "očistěné" Královice za zboží Vrapické s Václavem z Vrapic. Od Václava (Vaňka) koupil potom ještě pře rokem 1419 Královice bratři Jindřich a Jan odtud řečení z Královic, kteří roku 1437 jmenují také jako majitelé poloviny poplužního dvora a dvora kmecího ve Skryjích, které jim prodala Johanka, vdova po Janu Šrákovi ze Skryj.

Za husitských válek seděl na Královicích také Dobeš, slánský rychtář, který tu měl dvůr se dvěma podsedky. Jeho dcera Machna se provdala za Jíru Rubáše a po smrti jeho a otcově (před rokem 1437) se provdala za Vaňka z Královic, se kterým měla syna Vaňka., řečeného Čelechovec z Královic. Jemu a svému muži odkázala roku 1448 všechny své statky. Dvůr slánského rychtáře a jeho dcery se pak i nadále nazýval "U Rubášů". 25. června 1437 prodal svůj díl na tvrzi v Královicích se dvorem a vsí Pešík z Blahotic Haškovi z Bysně.

Martin z Královic měl na pečeti roku 1444 miskou ve tvaru růže položenou na štítě a Vaněk Čelechovec z Královic pečetil roku 1460 růží na štítě, zdobenou sedmi tečkami. Výčet jmen a rodů pocházejících z obce Královic můžeme uzavřít rodem Ostrovců z Královic, kteří byli větví již jmenovaných Strachotů. Erbovní znamení tohoto rodu a v jeho příbuzných rodinách doznalo nejrozmanitějších změn.

Roku 1488 se město Slaný soudilo s Bartošem Ptáčkem z Kamnomosta o rybník položený u Studeněvse, o dědiny v Královicích a o platy v Rřínově. V této při získali Slánští Dřínov s tím, že jim bude patřit až po smrti Ptáčkově, a to ne z donucení, ale... "dobrovolným dáním a dobrou svobodnou volú , to činu z lásky své a milosti, kterúž k tomu miestu a obyvatelóm tého mista (dárce = Ptáček) má". Město přijalo tento dar listem datovaným v úterý po sv. Valentinu - 17. února 1489.

Někdy v polovině 15. století patří Královice, ale zřejmě již bez tvrze, která zanikla v husitských válkách, k Telcům. Syn Jindřich Sestřenka ze Slavic, majitel Telce (1496), Václav Sestřenek, zapsal roku 1531 všechno své dědictví po otci, včetně vsi Královic své "mateři" paní Eufrozině z Martinic.

Při dělení dědictví roku 1549 po "tetě Frozině" mezi Jana a Volfa Bořity z Martinic získal Jan Královice, Hořešovice, Lisovice, Knovíz a Čeradice. Martinické vsi Královice a Plchov vyměnil později roku 1614 Jaroslav Bořita z Martinic s kapitolou u sv. Víta za Tuchlovice.

V předbělohorských událostech byly Královice kapitole odňaty a jejich majitelem se krátkodobě stal Vodolan starší Pětipaský.

Dějiny konfiskací nám o rozsudku dokládají následovně: Mimo statky vytčené musil navrátit Vodolan starší Pětipaský komise ze dne listopadu 1623, kde byl odsouzen všeho jmění i "statek duchovní kapitoly kostela sv. Víta na hradě Pražském, ves celou Královice (Vraný) s jedním poddaným ve vsi Kutrovicích a příslušenstvím (mimo plat komorní roč. 8 kop míš. ze vsi Královic vycházející ke kostelu Matky Boží před Týnem v Starém městě pražském), kterýžto statek v čas zpourey l. 1620 od stavů odbojných za sumu odhadní nevyřčenou koupil:.

O své platy v Královicích přišlo při pobělohorských konfiskacích i město Slaný.

O tom, jak se na Královicích podepsala třicetiletá válka, svědčí zpráva děkana Bláhy z roku 1676, kdy v Královicích a Drchkově zbylo 45 duší schopných svatého přijímání.

Podle Berní ruly z roku 1654 patří Královice celé k panství Třebíz, kapitoly sv. Vítana hradě prežském. Roku 1709 bylo z panství Třebíz (Střebíz) separováno na žádost rychtářů obcí statku klobuckého 12 obcí, mezi nimi i Královice, pod statek s titulem Klobuky, zbytek nazván Chrástřany. Roku 1715 byl statek Klobuky, včetně Královic, zařazen pod kapitolní panství Vraný.

V Popisu okresního hejtmanství Slanského z roku 1887 bylo v Královicích 42 domů s 333 obyvateli českými a katolickými, z toho 148 mužů a 185 žen.

Kaple na návsi je ze 2. poloviny 18 století, socha sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého (Václav nyní restaurován) pochází ze 2. třetiny 18. století.

Někdy je velmi obtížné vyznat se ve změní různě se prolínajících majitelů jednotlivých statků té které obce a jen těžko je seřadit tak, aby se čtenář nemusel v chronologii jejich bytí vracet. Královice a jejich majitelé k takovým obcím patří a vy mi promiňte, že se v tom dnešním čtení budete asi trochu obtížně orientovat.

Tvrz v Královicích obývali vladykové

Místo, kde nyní leží Královice, bylo osídleno již odpradávná. Potvrzuje to nejen nález základů keltských chat, ale také mnoho pozůstatků z doby bronzové.

Samotné Královice, tehdy ještě jako osada, vznikly na přelomu 13. a 14. století.

Od počátku byly Královice rozdělené mezi několik vladyckých rodin. Královickou tvrz držel od roku 1409 Vilém Zajíc z Valdeka.

V období husitských válek vlastnil Královice slánský rychtář Dobeš. Jeho dcera Machna se provdala za Jíru Rubáše.

Po smrti svého otce i manžela se znovu provdala, tentokrát za Vaňka z Královic. S ním měla syna Vaňka, řečeného Čelechovec z Královic.

Jemu a svému muži odkázala roku 1448 všechny své statky. Dvůr se ale i nadále nazýval „U Rubášů.“

Majitelé Královic používali různé znaky. Martin z Královic mel na pečeti z roku 1444 misku ve tvaru růže položenou na štítě a Vaněk Čelechovec pečtil roku 1460 růží na štítě zdobenou sedmi tečkami.

Tvrz v Královicích zanikla v období husitských válek. Královice však vydržely.

Vesnici se nevyhnuly ani pohromy v podobě válek. V roce 1676 zbylo po třicetileté válce jen 45 lidí.

Nakonec skončily Královice pod okresním hejtmánstvím ve Slaném.

Podle zápisu z roku 1887 zde bylo 42 domů a celkem 333 obyvatel.

Královice se proslavily hromadným nálezem zlomků bronzových předmětů z období knovízské kultury (nazvané podle obce Knovíz nedaleko Slaného), která patří do mladší doby bronzové (tj. do doby asi 1300 až 1000 let př. n. l.). V té době se objevují tzv. „hromadné nálezy zlomků“, které obsahují poškozené bronzové předměty (ozdoby, nástroje, zbraně) určené k přetavení a novému zpracování. Otázkou je, zda tyto předměty představují jen sklady materiálu starých kovolitců, nebo zda byly uloženy do země z důvodů jiných, např. náboženských. Nejpodrobnější zprávu o takovém nálezu nám zanechal královický rodák a spisovatel PhDr. Josef Leopold Hrdina (1856-1933), který navštěvoval tehdejší piaristické gymnázium ve Slaném. Spisovatel v jedné své vzpomínce uvádí, že bronzové předměty, které od dělníků odkoupil místní kovář, vážily jistě tři centy. To velké množství učinilo na spisovatele hluboký dojem, takže ještě po letech vyjadřuje své pocity: „Uprostřed kovárny na upěchované zemi byla veliká hromada bronzů. Dech se mi tajil. Meče celé i polámané, sekerky, kopí, náramky, kruhy, řetízky a řetězy, vše pokryto zelenou rzí a pak celé balvany dosud nezpracovaného kovu.“ Z celého obrovského nálezů se do dnešních dnů dochovaly jen dvě sekerky s odlomeným břitem a zlomky dvou srpů. Celý nález totiž skončil v místní kovárně Bolzano-Tedesco, kde byl roztaven a ze

získaného kovu se vyrobily drážní signalizační zvonky. A pokud nebyly vyměněny, můžeme je na trati Slaný – Louny slyšet dodnes. Královice byly také přechodným bydlíštěm zlonického rodáka, dělnického spisovatele, povídkáře – kováře Valeriána Pejši (1858-1893). Do Královic přišel jako třináctiletý mladík s rodiči z Řisut. Tady se seznámil se studenty slánského gymnázia, především s pozdějším spisovatelem, o dva roky starším Josefem Leopoldem Hrdinou. Hodně se od nich učil a poslouchal jejich vyprávění. Mezery ve vzdělání si doplňoval četbou od nich vypůjčených knih. Četl Hála, Šmilovského a další autory, později hlavně Václava Beneše Třebízského, který byl jeho tvůrčím vzorem. Na konci sedmdesátých let byl spoluzakladatelem, organizátorem a hercem zdejšího ochotnického divadla. Na konci roku 1880 se s rodiči odstěhoval do Beřovic, kde také začal, vedle kovářského řemesla, psát své první povídky a kde také v nedožitých pětatřiceti letech zemřel. Na návsi stojí kaplička ze 2. poloviny 18. století. Přes bakovský potok vede pískovcový most se dvěma sochami sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého. V obci se nachází dva bývalé mlýny, vysoký železniční most z konce 19. století, hrázděný špýchar usedlosti č. 7. Nad vsí se tyčí zalesněný vrch Řípec (316 m.n.m.)

